הקדמה
מאת

השופט חנן מלצר
המשנה לנשיאת בית המשפט העליון

מאז שחוקר התקשורת, הטכנולוגיה והתרבות, פרופ׳ הרברט מרשל מקלוהן, הציע, בשנת 1959, את המושג: הכפר הגלובלי – תובנותיו התממשו במישורים רבים. הדברים באים לידי ביטוי מובהק גם בטיפול העולמי במשבר הקורונה, שאותו אנו חווים בשעה שדברים אלה נכתבים. התופעה האמורה לא פסחה, כמובן, אף על התחום המשפטי והליכים משפטיים חוצי גבולות הולכים ומתרבים במדינות שונות. לחיקרו של נושא זה נשאב המחבר, עו״ד חגי כרמון עם כשרונו הרב, הידע הנרחב שלו וניסיונו המגוון מן העבר, אשר תורמים לאיכות החיבור שבפנינו.

עו״ד כרמון, שסיים בהצטיינות את לימודיו האקדמיים, עסק עשרות שנים ביעוץ לגורמים בינלאומיים שונים וייצג את ממשלת ארה״ב ומדינות נוספות בהתדיינויות שהתמקדו בסוגיות של המשפט הבינלאומי הפומבי והפרטי. בנפרד הוא נשכר ע״י ממשלת ארה״ב לאסוף מודיעין בנושאים רגישים, פעילות אותה עשה בכ-30 מדינות. לאחר שפרש מעיסוקי המודיעין הוא בחר להתמקד, לצד המשך פעילותו השוטפת כעו״ד, בחיבור ספרי מתח ומודיעין, שהפכו לרבי מכר בארה״ב וכן בכתיבת מאמרים וספרי משפט. באלה האחרונים הוא הנחיל לציבור ולקהילה המשפטית את ידיעותיו והניסיון שצבר בניהול הליכים משפטיים חוצי גבולות. במסגרת זו הוא פירסם, עוד בשנת 2011, את ספריו: פסקי חוץ בישראל הכרה ואכיפה (הוצאת לשכת עורכי הדין) ובאנגלית: FOREIGN JUDGMENTS IN ISRAEL (הוצאת Springer), עם הקדמה מאת המשנה לנשיאה דאז, השופט אליעזר ריבלין. ספרים אלה הפכו למקור משפטי וזכו לציטוטים בפסיקה בישראל, לרבות בבית המשפט העליון.

מבחינה לוגית הספרים הנ״ל היו אמורים להופיע לאחר חיבורו הנוכחי של עו״ד כרמון, שהרי הם דנים בתוצר של ההליכים הבינלאומיים, דהיינו בפסקי החוץ. יחד עם זאת עו״ד כרמון, כדרכו של בלש, שצועד בחקירתו ״מהסוף להתחלה״ ועוסק בפיענוח התעלומה לאחור – מצא לפתוח, בכתיבתו האקדמית, בתיאור ובניתוח של ההליך בסופו (פסק הדין הזר), ועתה הוא מאיר לנו את הנתיב המוליך לתוצאה זו ואת

המהמורות שעלולים להתקל בהן בדרך (אלו הסוגיות של: המצאה מחוץ לתחום, סעיפי ברירת דין וסמכויות שיפוט, סעדים זמניים במדינת ההתדיינות, או במדינת הזיקה, בהן נמצאים הנתבעים, או נכסיהם, תרופות מיוחדות וחדשניות (צווי מרווה, נוריץ', ואנטון פילר) ושאלות כרוכות באלו).

בעשותו כן – המחבר, שוב כדרכו של חוקר, איננו מותיר אבן על אבן ובוחן כל שאלה במערכת המורכבת של התדיינויות בינלאומיות, המתנהלות בבתי משפט מדינתיים, או בבוררויות בינלאומיות, מזוויות שונות ורלבנטיות, החל ממה שהוסדר באמנות בינלאומיות, עובר בחקיקה וכלה בפסיקה הישראלית ובמשפט המשווה (האמריקאי והבריטי).

זאת ועוד – אחרת. כאשר אין עדיין במקורות הללו "תשובת בית ספר" מוכנה – הוא מציע לנו את רעיונותיו לפתרון הבעיות ואיננו פוסח אף על מה שמתחייב מניהול הליכים בינלאומיים בתקופת הקורונה, כאשר תנועת הצדדים, או העדים בין הארצות השונות מוגבלת. הוא אף דן בשינויי חיקוקים שאמורים לחול בתקופה הקרובה (למשל: כניסתן הצפויה לתוקף של תקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט–2018).

אין באפשרותי לסקור פה, כמובן, את מכלול תיאוריו וחידושיו של המחבר ולכן אסתפק רק בציון מספר הדגשים:

א) הנני מסכים עם קביעתו של המחבר כי בנושאים של פשיטת רגל – בתי המשפט רתמו לעזרתם במידה רבה את האפשרויות הגלומות בסעדים זמניים חוצי גבולות כדי למנוע את הניסיונות להבריח נכסים מפני נושים, וכי ראוי להשליך מכך גם על תחומים אחרים. דוגמה לדבר, במרחב של פירוקי חברות, ניתן למצוא בפסק הדין ב-ע"א 2706/11 **Sybil Germany Public Co. Limited נ' הרמטיק נאמנות (1975) בע"מ** (4.9.2015).

ב) הספר מניח יסודות איתנים לעקרונות שינחו התדיינויות עתידיות בנושאים שהרשתות החברתיות מעורבות בהם ואשר צפויות להתעצם בשנים הקרובות. עיינו, מעבר לפסקי הדין הנזכרים בספר: רע"א 5860/16 **Facebook Inc. נ' בן חמו** (31.5.2018); רע"א 2251/20 **Facebook Inc. נ' אורית עזרזר** (9.6.2020); רע"א 6970/18 **Booking.com B.V נ' ניב לב** (13.11.2019).

לסיכום: הספר המונח לפנינו תורם הן לתיאור הדין הנוהג בתחום המורכב שבו הוא עוסק והן מציע תשובות לקשיים שטרם באו על פתרונם בחקיקה ובפסיקה הישראלית. בכך ערכו רב, גם לסטודנטים, גם לחוקרים האקדמיים ובעיקר לעורכי הדין המעשיים. הוא אף מגשים את הצירוף התלמודי של הכלל: "הוכיח סופו על תחילתו" יחד עם

הכלל: "הוכיח תחילתו על סופו" (ראו למשל: בבא בתרא, דף קל"ח ע"א; גיטין דף ס"ו ע"א, ועיינו: שו"ת חתם סופר, אבן העזר א', סימנים נ"ו ו-ס"ט).

אנו מצפים איפוא כי המחבר ברוך הכישרונות יוציא, לצד ספרו זה, כתבים נוספים שישלבו את פירות הידע והניסיון המגוונים שלו.

ירושלים, נובמבר 2020